

TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW HISTORII I ZABYTKÓW RADOMIA

ul. marsz. Józefa Piłsudskiego 12, 26-610 RADOM
☎ +48 693 147 611, e-mail: historia.zabytki.radom@gmail.com
REGON 367313424 NIP 9482610456 KRS 0000678159-
Raiffeisen Bank Polska S.A. O/Radom nr: 39 1750 0012 0000 0000
3776 9746
www.towarzystworadom.org

Szanowni Państwo!

Jak co roku w dniu 11 listopada obchodzimy Święto Niepodległości. Symbolicznie uznano, że to właśnie w tym dniu po 123 latach niewoli powstało Niepodległe Państwo Polskie. W rzeczywistości proces dochodzenia do niepodległości był bardziej złożony i trudno dziś jednoznacznie wskazać moment dziejowy lub wydarzenie historyczne, które można uznać za koniec zniewolenia. W różnych częściach naszej Ojczyzny różnie potoczyły się losy Polaków.

Radom był pierwszym miastem na ziemiach polskich zajętych przez Austriaków w czasie I wojny światowej, w którym doszło do przejęcia władzy z rąk okupanta. Już w nocy z 1 na 2 listopada 1918 roku siły niepodległościowe utworzyły w mieście Tymczasowy Komitet Rządzący (tzw. Komisja Pięciu), który dał początek *republice radomskiej*.

W ciągu zaledwie dwóch dni zajęte zostały zbrojnie koszary wojskowe, dworzec kolejowy, elektrownia oraz kasy skarbowe i składy żywnościowe. Na ulicach miasta, nie bez oporu, rozbrojono żołnierzy austriackich. Nowa polska władza dysponowała własnym wojskiem i siłami porządkowymi. Zadbala nie tylko o bezrobotnych i biednych, ale również i o dzieła sztuki zagarnięte przez okupantów, o czym świadczą pierwsze dekrety i zarządzenia przez nią wydawane.

Niestety ten ważny czyn niepodległościowy sprzed 100 lat dziś znany jest tylko nielicznym. Data 2 listopada 1918 roku widnieje jedynie na kamieniu leżącym pod Dębem Wolności na skwerku przed Resursą Obywatelską. Innych materialnych śladów *radomskiej republiki* można szukać jedynie w starych dokumentach i nielicznych opracowaniach naukowych. Czy tak musi być? Czy wysiłek naszych ojców ma zostać zapomniany? Dlaczego przewodnik oprowadzający młodzież po mieście nie może zatrzymać się i powiedzieć: „to właśnie tu, w tym budynku, 100 lat temu zaczęła się nasza droga do niepodległości, o czym świadczy umieszczona na nim tablica”.

Członkowie naszego Towarzystwa myślą inaczej i dlatego występujemy z inicjatywą publicznej zbiórki pieniędzy na rzecz wykonania i umieszczenia Tablicy Pamięci na budynku, w którym powstała pierwsza, niepodległa i prawdziwie polska władza w mieście. Tablicy, która by to wydarzenie i ludzi z nim związanych upamiętniła i czciła.

Liczymy na Państwa pomoc i prosimy o przekazywanie na nasze kont (z dopiskiem - Pamięć), darowizn pieniężnych, z których będziemy mogli ten projekt zrealizować.

IRENEUSZ CHOROSIŃSKI
SKARBNIK ZARZĄDU

JANUSZ WIECZOREK
Przewodniczący Zarządu